

Artikel

Resumé af projektinitiativet/rapporten "Zoneterapeuters Klienter – Danmark" -delkomponent af et Dansk/Nordisk Databaseprojekt

Af Leila Eriksen, projektleder

FDZ Forenede Danske Zoneterapeuter, har for nylig publiceret en rapport, omhandlende **2368 Danske klientdata**, indsamlet hos **490 danske zoneterapeuter**. Rapporten er blevet til på baggrund af et Nordisk projektinitiativ, hvor zoneterapiorganisationer, fra de skandinaviske lande, har samarbejdet om at indsamle data vedr. befolkningens brug af zoneterapi. Rapporten vedr. de Danske forhold er den første rapport der publiceres og i løbet af 2007 forventes en Svensk rapport klar.

Formål

Projektets overordnede formål har været at få nærmere indsigt i centrale forhold vedr. Zoneterapeutisk Praksis og Klienter. En viden der er indhentet, via etablering af en database, udarbejdet på baggrund af data indsamlet via to postspørgeskemaer udsendt til zoneterapeuter fordelt geografisk over hele landet.

Målet med oprettelse af databasen har været at indsamle og formidle faktuel viden vedr. zoneterapeutisk praksis/-klientel, for derved at inspirere til fremtidig kvalitetsudvikling indenfor området, samt belyse mulige indsatsområder for forskning set i relation til de helbredsproblemer, befolkningen vælger at søge zoneterapeutisk behandling for.

Der har undervejs i projektforløbet været taget højde for at projektinitiativet gerne skulle kunne inspirere andre organisationer, så materialet på sigt evt. vil kunne anvendes/videreudvikles til belysning af et bredt spekter af det alternative og komplementære behandlingsområde, nationalt såvel som internationalt.

Baggrund

Zoneterapi er definitivt den hyppigst anvendte alternative behandlingsform i Danmark, hvilket fremgår af samtlige repræsentative befolkningsundersøgelser gennemført i tidsrummet fra 1987 til 2003. Zoneterapi benyttes af almenbefolkningen i alle aldre, som ønsker at bevare, fremme eller genoprette sundhed og livskvalitet. Den senest publicerede befolkningsundersøgelse, foretaget af Statens Institut for Folkesundhed, i samarbejde med Videns- og Forskningscenteret for alternativ behandling, ViFAB (1), har vist at mere end hver femte dansker på et eller andet tidspunkt i sit liv har anvendt zoneterapi (22,7 %). Dette på trods er der forsvindende lidt viden om hvilken baggrund og hvilke kompetencer zoneterapeuterne besidder, hvilke helbredsproblemer befolkningen søger zoneterapi for og ikke mindst hvilken effekt behandlingerne har. Projektet "Zoneterapeutisk praksis/-klienter – et Nordisk Databaseprojekt" har haft til mål at belyse nogle af disse forhold.

Rapporten "Zoneterapeuters klienter - Danmark" beskriver baggrunden for initiativet samt belyser undersøgelsesspørgsmål omhandlede 2368 klientdata indsamlet hos Danske Zoneterapeuter fra hele landet.

Projektet blev gennemført i et samarbejde, bestående af repræsentanter fra tre Nordiske zoneterapiorganisationer, FDZ Forenede Danske Zoneterapeuter, SFRF, Svenska Fotsonterapiförbundet og Kroppsterapeuternas Yrkseförbund (SV), tilknyttet Reflexology in Europe Network (RiEN) (3). Lektor Jan Møller Jensen, Institut for Marketing & Management, Syddansk Universitet har udført databehandlingen og Leila Eriksen, konsulent/zoneterapeut, har varetaget projektlederfunktionen (4).

Projektet "Zoneterapeutisk praksis/-klienter – et Nordisk Databaseprojekt" er til dato finansieret af ovennævnte zoneterapiorganisationer, Danielsen og Hustrus Fond samt Røslers Distribution ApS. DK.

Projektinitiativet

Med udsigt til en forestående brancheadministreret Registreringsordning for Alternative Behandlere i Danmark (siden etableret via lov nr. 351 af 19. maj 2004 (5)), ønskede FDZ Forende Danske Zoneterapeuter at etablere en informations-database vedr. zoneterapeutisk praksis (6). Samtidig blev der på et møde i "Nordic Reflexology Network", NRN, Bergen 2001, udtrykt ønske om at etablere et Nordisk projektinitiativ som bl.a. kunne tilvejebringe og afdække hvilke helbredsproblemer befolkningen søger zoneterapeutisk behandling for. Sundhedsstyrelsens Råd vedrørende alternativ behandling blev orienteret om projektinitiativet og udtrykte flg. *"Rådet finder ideen spændende, da der bliver lagt op til ny viden på det zoneterapeutiske område og samtidig bliver lagt op til et tværorganisatorisk samarbejde"* (5).

Projektet blev initieret som en "flertrinsraket". Først effektueret i Danmark (2004), siden hen i Sverige (2006). Således forventes der i år 2007 at blive publiceret en rapport omhandlende 690 Svenske klientdata.

Resultater af den danske del af projektet

I starten af år 2004 blev udsendt 1150 spørgeskemaer til zoneterapeuter, tilknyttet FDZ Forende Danske Zoneterapeuter. 618 af de 1150 zoneterapeuter, der modtog spørgeskemaerne, udfyldte og returnerede skemaet vedr. zoneterapeutisk praksis (nu indtastet i en database), og 490 af de 618 zoneterapeuter valgte at besvare og returnere skemaerne vedr. zoneterapeuters klienter. De data som præsenteres nedenfor, danner baggrund fra sidstnævnte dataindsamling, og er struktureret ud fra opstillede undersøgelsesspørgsmål anført i rapporten (2). Et uddrag af resultaterne nævnes nedenfor.

71 % af de klienter der henvender sig til de praktiserende zoneterapeuter er kvinder/ piger og et relativt stort antal klienter befinder sig i aldersgruppen 0-4 år samt alderen 30 til 64 år.

Langt de fleste der henvender sig til zoneterapeuterne med ønske om behandling henvender sig med smerter i muskler/knogler (44 %). Andre helbredsproblemer udgør bl.a. mavesmerter/fordøjelse (22 %), hovedpine/migræne (19 %), træthed (16 %), astma/bronkitis/allergi (15 %) samt hormoner/menses (13 %).

I 60 % af tilfældene har klienterne fået stillet en lægediagnose, inden de henvendte sig til zoneterapeuten og 32 % har fået stillet diagnose af zoneterapeuten eller anden alternativ behandler.

Sammenlignes den relative forekomst af de stillede diagnoser, er der en tendens til at bronkitis, kolik, stress, spændinger i muskler/nakke/ryg, overbelastning, mave/tarm problemer, hormonel ubalance, stress og psykiske problemer er mere almindelige diagnoser fra de alternative behandlere. Gigt/slidgigt, migræne, mellemørebetændelse, piskesmæld og fibromyalgi er mere almindelige diagnoser stillet af lægerne.

3 ud af 4 klienter med længerevarende helbredsproblemer har haft problemet i mere end ét år, inden de henvender sig til zoneterapeuten, og hver tredje har haft lidelsen i mere end 5 år.

Tallene er stort set sammenfaldende med resultaterne fra en undersøgelse gennemført i 1992 (7) og bekræfter således, at det ofte er kroniske lidelser, som klienterne henvender sig til zoneterapeut med.

Ca. 40 % af klienterne har været sygemeldt pga. den pågældende lidelse, og langt hovedparten af disse har været sygemeldt inden henvendelsen til zoneterapeut. Omkring halvdelen af de klienter, som er eller har været sygemeldt pga. lidelsen har været det i mere end et år, og det er især blandt arbejdsledige, hjemmegående og pensionister den længerevarende sygemelding optræder.

Familie/venner er klart den hyppigste inspirationskilde til at konsultere danske zoneterapeuter og hver femte klient (22 %) vælger at komme til behandling på eget initiativ.

Behandlingsprisen for en zoneterapeutisk behandling oplyses til, ifølge den danske klientanalyse, at ligge mellem kr. 201,- og kr. 300,-. Svarene der indkom fra spørgeskemaet vedr. zoneterapeutisk praksis reflekterer til behandlingspriser der ligger mellem kr. 150-350 (i den lave ende af prisskalaen nævnes oftest behandlingen af børn). I besvarelserne af sidstnævnte spørgeskema fremgår det at 14 % af de adspurgte zoneterapeuter opererer med en behandlingspris, der ligger mellem kr. 350 og kr. 450, hvor prisniveauet er relativt højere i Storkøbenhavn. Her oplyser 23 % af zoneterapeuterne at behandlingsprisen er over kr. 350.

1 ud af 20 klienter (5 %) modtager tilskud til behandlingen, hvor det mest almindelige tilskud er 50-200 kr. pr behandling som oftest ydes fra arbejdspladsen.

Nytte ved projektet

Rapporten "*Zoneterapeuters klienter – Danmark*" fokuserer på data indhentet via et spørgeskema, der bygger på tidligere indhentede erfaringer, tilføjet nye spørgsmål og dermed nye informationer (2,7).

Dataene indeholder oplysninger, som via respondenternes besvarelser (490 zoneterapeuter/2368 klientdata) er fordelt geografisk over hele landet og over samtlige årets 12 måneder (2).

(Note: ved henvendelse til de danske zoneterapi-/paraplyorganisationer medio 2006, blev oplyst at det samlede antal Danske zoneterapeuter der formodes at praktisere professionelt med zoneterapi, anslås at andrage 2015).

Set i relation til befolkningens øgede brug af zoneterapi, som forebyggende og behandlende indsats, samt den interesse der aktuelt er for forskning i alternativ behandling, anses det for relevant at ilægge ressourcer i dokumentationen af virkningen af de sundhedsfremmende og forebyggende indsatser, der tilbydes, og som i stærk stigende grad benyttes af befolkningen (1,8).

Det er ønsket, at rapporten "*Zoneterapeuters klienter – Danmark*" må inspirere alternative behandlerorganisationer, patientforeninger, sundhedsfagligt personale og politikere til drøftelse af muligheder for yderligere kvalitetsudvikling af de sundhedsfremmende serviceydelser, der i dag tilbydes befolkningen, og ligeledes være inspirationskilde til overvejelse af, hvilke områder der med fordel kan dokumenteres samt forskes mere i, set i lyset af denne rapportes resultater samt resultater anført i en rapport udgivet, for 10 år siden, af Sundhedsstyrelsens Råd vedr. alternativ behandling (Launsø 1993) (7).

Kontakt:

Ved behov for yderligere oplysning kan der rettes henvendelse til projektlederen, Leila Eriksen, på telefon (+45) 43 64 81 39, www.leilaeriksen.dk samt FDZ's Sekretariat, telefon (+45) 70 27 88 50, www.fdz.dk

Referencer:

1. Helle L. Lønroth & O. Ekholm, "Alternativ behandling i Danmark – brug, brugere og årsager til brug", Ugeskrift for Læger, Nr. 7 – 2006 (DK). www.vifab.dk
2. Leila Eriksen & J. M. Jensen "Zoneterapeuters Klienter – Danmark", 2006, (DK) www.fdz.dk
3. Nordic Reflexology in Europe Network, er tilknyttet Reflexology in Europe Network (RiEN), www.reflexeurope.org
4. Leila Eriksen, www.leilaeriksen.dk
5. Sundhedsstyrelsens Råd vedr. alternativ behandling, www.sst.dk
6. FDZ Forenede Danske Zoneterapeuter, www.fdz.dk
7. Laila Launsø, "Zoneterapeuters Klienter og –Praksis". Sundhedsstyrelsens Råd vedr. alternativ behandling, 1993 www.sst.dk
8. Leila Eriksen, "Zoneterapi – en terapiform i fremmarch". Omsorg nr. 3, pp 21-25. 2006. www.carecam.dk